

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

**Guidelines for Promoting Motivational Characteristics for School
Administrators of Mae Yuam-Mae Khong Educational
Management Center under the Mae Hong Son Primary
Educational Service Area Office 2**

สุลาวัลย์ ยาใจ¹, ธนกฤต สิริราช²

^{1,2}วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, ตาก, ประเทศไทย

Sulawan Yajai¹, Thanakit Sittirach²

^{1,2}Northern College, Tak, Thailand

✉: sulawan.yajai@gmail.com

(Corresponding Email)

Received: 10 February 2025; Revised: 11 March 2025; Accepted: 25 March 2025

© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) หาแนวทางส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ประชากรได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 142 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$) ด้านการมีความกระตือรือร้น ($\mu = 4.36$) สูงที่สุด รองลงมาคือ การมองโลกในแง่ดี ($\mu = 4.35$) การมีความน่าไว้วางใจ ($\mu = 4.32$) และการมีวิสัยทัศน์ ($\mu = 4.29$) ต่ำที่สุด ตามลำดับ แนวทางการส่งเสริมการสร้างแรงบันดาลใจ ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ วางแผนร่วมปฏิบัติงาน ร่วมวิเคราะห์สภาพของโรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย เป้าหมาย พันธกิจ

วิสัยทัศน์และร่วมรับผิดชอบ มีการเผยแพร่ เปิดเผยข้อมูลด้วยความโปร่งใส ไม่ปิดบังอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ สะท้อนผลปัญหา อุปสรรคจากการปฏิบัติงาน มีการใช้กระบวนการนิเทศเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ ใช้ทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ เปิดกว้างทางความคิด และพัฒนาความเป็นผู้นำด้วยการกระจายอำนาจมอบหมายงานให้รับผิดชอบ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์เปิดกว้างทางความคิด มองโลกในแง่ดี มีความกระตือรือร้นและประพฤติตนให้น่าไว้วางใจจะมีอิทธิพลต่อการเกิดแรงบันดาลใจของครูผู้สอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรนำไปใช้เป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

คำสำคัญ : การส่งเสริม, คุณลักษณะ, แรงบันดาลใจ

Abstract

This research used a mixed-method research methodology with the objectives of 1) studying the motivational characteristics of school administrators, and 2) finding ways to promote motivational characteristics for school administrators at Mae Yuam-Mae Khong educational management center under the Mae Hong Son primary educational service area office 2. This mixed-method research involved 142 teachers and 9 experts. Data were collected using questionnaires and structured interviews, analyzed through descriptive statistics and content analysis. The results of the research found that; the motivational characteristics of school administrators were at a high level ($\mu = 4.33$). The being enthusiastic ($\mu = 4.36$) was the highest, followed by optimism ($\mu = 4.35$), trustworthiness ($\mu = 4.32$), and vision ($\mu = 4.29$) were the lowest, respectively. To foster motivational, school administrators should engage all stakeholders in decision-making, strategic planning, and vision dissemination. Information should be disclosed transparently and not concealed completely. It should encourage the exchange of learning, experiences, and reflecting on problems and obstacles from work. It should use the supervision process to stimulate motivational, use human relations skills, to be open-minded, and develop leadership by decentralizing and assigning responsibilities. It shows that administrators who have an open-minded vision, are optimistic, enthusiastic and behave in a trustworthy manner will have an influence on the motivational of teachers. Therefore, relevant agencies should use it as a curriculum for developing school administrators to have desirable characteristics

Keywords: Promotion, character, inspiration

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศได้บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศซึ่งต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย คือ มีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลการพัฒนาวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความ

เหลื่อมล้ำ มุ่งความเป็นเลิศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวการรองรับความหลากหลายในการจัดการศึกษา ส่งเสริมธรรมาภิบาล โดยเพิ่มการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย พัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สร้างระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เน้นการฝึกปฏิบัติสู่การจ้างงานและการสร้างงาน เพื่อออกจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา, 2564) ดังนั้น การบริหารจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในโลกยุคการเปลี่ยนแปลง ต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนา โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้มีการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นผู้เรียนรู้ เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศ โดยการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ พัฒนาการจัดการศึกษาและสถานศึกษาให้ปลอดภัย เพิ่มโอกาสความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำการได้รับบริการทางการศึกษาที่เท่าเทียม พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท การบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการนำนโยบายไปขับเคลื่อนให้ประสบผลในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำ รู้จักวิถีการใช้อำนาจที่มีอยู่อย่างถูกต้อง มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับตำแหน่ง มีความรู้ความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการ รู้จักการวางแผนและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้รวดเร็วทันเหตุการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์สามารถประสานงานได้ดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี บุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ควรเป็นผู้นำ (ปัญญา บัวบาน, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 (2563) กำหนดเป็นกลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มีอาชีพ โดยกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการบริหารจัดการ ผ่านกระบวนการอบรมพัฒนา การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือด้วยกระบวนการจัดการความรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถด้วยตนเอง โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยวม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญในการพัฒนาคูณลักษณะของ

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อรองรับการกระจายอำนาจด้วยการบริหารตามธรรมาภิบาล ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน แต่จากข้อมูลการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการตำแหน่งครูผู้ช่วย ในปีการศึกษา 2566–2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 (2567) พบว่า มีการเรียกบรรจุครูผู้ช่วยทั้งเขตจำนวนกว่า 300 อัตรา แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนได้มีการโยกย้ายจำนวนมาก สาเหตุอาจมาจากมีภาระงานอื่นที่นอกเหนืองานการสอนมากขึ้น การทำเอกสารต่างๆ ครูต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง ผู้บริหารมอบหมายงานไม่ตรงตามความถนัดของบุคลากร ขาดการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน รวมทั้งการขาดความผูกพันต่อสถานศึกษา จึงอาจเป็นสาเหตุให้ครูขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและย้ายโรงเรียนเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น คุณลักษณะของผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยของโสธดา จันทรบุญนาค (2564) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีมนุษยสัมพันธ์ ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และกฤษฎพงษ์ ศรีทรัพย์ (2565) พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริขวัญ อาจวิชัย (2565) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพ มีความสามารถทางเทคโนโลยี มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ ภาวะผู้นำครู และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสูงเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ความสำเร็จการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนของครู รวมทั้งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้และการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยตรง การปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จึงขึ้นอยู่กับการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ แรงบันดาลใจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดแรงขับเคลื่อน กระตุ้นให้ทำในสิ่งที่ปรารถนาซึ่งพลังอำนาจในระยะแรกเริ่ม และหล่อเลี้ยงประคับประคองให้ทำสิ่งนั้นจนสำเร็จ ทำให้การดำเนินชีวิตมีความกระตือรือร้น มีความใฝ่ฝันในสิ่งที่คิดไว้ แรงบันดาลใจอาจเป็นจุดเริ่มต้นของการลงมือปฏิบัติ กระตุ้นให้เกิดการคิดและกระทำในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งเมธประจักษ์ เตมิกิจจรสุข (2562) กล่าวว่า แรงบันดาลใจเป็นพลังที่ทำให้มีความรู้สึกลอยลางจะลุกขึ้นมาทำบางสิ่งบางอย่างให้เกิดขึ้น อยากที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ไม่ว่าจะทำด้วยวิธีการที่ยากเพียงใด ก็พร้อมที่จะทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ความเป็นมา ความสำคัญของปัญหาและคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและขวัญกำลังใจของครูผู้สอน รวมทั้งคุณภาพทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่กล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คงว่าปัจจุบันมีคุณลักษณะเป็นอย่างไรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจทั้งแก่ตนเองและครูผู้สอนในสถานศึกษา โดยคาดว่าจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของครู และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาให้ครูผู้สอนเกิดความผูกพันต่อสถานศึกษา มีความสุขในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นทางแก้ปัญหการย้ายได้ รวมทั้งจะยังประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษา ผู้ที่สนใจและผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ทั้งนี้โดยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสม (mixed research) เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านปริมาณที่เป็นความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารสถานศึกษา และข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นมุมมองจากประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่จะช่วยเติมเต็มความสมบูรณ์ได้มากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ขอบเขตของการวิจัย กำหนดขอบเขตเนื้อหา แหล่งข้อมูลและตัวแปรในการวิจัย ดังนี้

3.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ใช้การสังเคราะห์องค์ประกอบการสร้างแรงบันดาลใจจากรายงานการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 เรื่อง ได้ขอบเขต 4 ด้านคือ การมีวิสัยทัศน์ (visionary) การมีความน่าไว้วางใจ (trust) การมีความกระตือรือร้น (enthusiasm) และการมองโลกในแง่ดี (optimistic) ตามลำดับ

3.1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล แบ่งแหล่งข้อมูลออกเป็น 2 แหล่งตามระเบียบวิธีวิจัยคือ

1) ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 142 คน

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นและแบ่งผู้ทรงคุณวุฒิออกเป็น 4 กลุ่ม คือ นักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Specific selection) ตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยกำหนด

3.1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่จะศึกษาประกอบด้วย

1) คุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

2) แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

3.2 การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นแบบผสม (mixed-method research) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับประชากร มีวิธีดำเนินการดังนี้

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 142 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบปรนัยกำหนดคำตอบให้เลือก (Multiple choice)

ตอนที่ 2 คุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert's Five Rating scale) กำหนดเกณฑ์การแปลผลไว้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์และการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อใช้เป็นกรอบสร้างแบบสอบถามคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจ โดยการสังเคราะห์กำหนดขอบเขตเนื้อหาได้ คุณลักษณะ 4 ด้าน นำไปสร้างนิยามปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นโครงสร้างของข้อคำถาม

2. สร้างข้อคำถามตามกรอบคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 40 ข้อ ด้านละ 10 ข้อ

3. เสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษา ความสอดคล้องกับเนื้อหา และความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถามกับความครอบคลุมเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

4. นำร่างแบบสอบถามมาปรับปรุง จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับใหม่เพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณวุฒิคุณภูษิตการศึกษาระดับปริญญาโท และการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา ประกอบด้วยอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารบุคคล จำนวน 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน โดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item -Objective Congruence) ได้ค่า IOC แบบสอบถามทั้ง 2 ตอน ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่สะเรียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช้ประชากรการวิจัยแต่มีคุณลักษณะและบริบทคล้ายคลึงกับประชากร เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .971 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อขออนุญาตให้ผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยวม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยการส่งมอบหนังสือต่อผู้บริหารสถานศึกษา แจกแบบสอบถาม ชี้แจงทำความเข้าใจและนัดหมายเก็บแบบสอบถามคืน และเดินทางไปเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์และประมวลผลแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สถิติตามประเภทของแบบสอบถาม คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 คุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยวม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เสนอผลในรูปตารางและแปลผลตามเกณฑ์กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยวม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติเบื้องต้นที่กำหนด คือ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทบัณฑิตทางการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า 3 ปี ประกอบด้วย นักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ใช้เป็นข้อคำถามความคิดเห็นปลายเปิด (Open-end) จำนวน 4 ข้อ ตามขอบเขตเนื้อหา 4 ด้าน ๆ ละ 1 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
2. นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 คุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุปอุปนัย เพื่อยกร่างเป็นข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน
3. นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษา ความครอบคลุมและความสอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง
4. จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับใหม่ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิ

วิธีการเก็บข้อมูล ประสานขออนุเคราะห์กับผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการส่วนตัว เสนอชื่อและขอหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ส่งหนังสือและแบบสัมภาษณ์ นัดหมายและดำเนินการตามกำหนด นำบันทึกผลการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการสัมภาษณ์มาพิมพ์สรุปรวมรายด้านเรียงเป็นรายบุคคลแล้วสรุปอุปนัย วิเคราะห์ความสอดคล้องความคิดเห็นด้วยตารางวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ จัดลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำ เสนอในรูปตารางวิเคราะห์เนื้อหาตามลำดับ อภิปรายใต้ตารางด้วยความเรียง

4. ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีผลแสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม

ขั้นที่	รายการ	ระดับคุณลักษณะ		แปลผล	ลำดับที่
		μ	σ		
1	การมีวิสัยทัศน์	4.29	0.40	มาก	4
2	การมีความน่าไว้วางใจ	4.32	0.42	มาก	3
3	การมีความกระตือรือร้น	4.36	0.40	มาก	1
4	การมองโลกในแง่ดี	4.35	0.43	มาก	2
โดยรวม		4.33	0.36	มาก	

ตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.36$) โดยการมีความกระตือรือร้น มีคุณลักษณะต่อการสร้างแรงบันดาลใจสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.40$) ขณะที่การมีวิสัยทัศน์เป็นคุณลักษณะที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.40$) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการตรวจสอบศักยภาพของตนเองเกี่ยวกับการมีมนุษย์สัมพันธ์เพื่อการประสานงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนการปฏิบัติงานให้ผู้ร่วมงานรับรู้อย่างทั่วถึงและสร้างความเข้าใจวิสัยทัศน์ร่วมกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2. ผลการหาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยวม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ข้อที่มีความถี่สูงสุดแต่ละด้าน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านที่	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	ความถี่	อันดับที่
1	ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจวางแผนและร่วมปฏิบัติงานอย่างทั่วถึงเสมอภาคกัน	7	4
2	ควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมเสนอความคิดและข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย เป้าหมาย พันธกิจการดำเนินงานของสถานศึกษา	8	2
3	ควรมีการส่งเสริมบุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจนเป็นวัฒนธรรมของสถานศึกษา	9	1
4	ควรมีการพัฒนาทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปด้วยทัศนคติเชิงบวกอยู่เสมอ	8	2

ตารางที่ 2 พบว่า แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยวม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมบุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจนเป็นวัฒนธรรมของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมเสนอความคิดและข้อมูล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจวางแผนและร่วมปฏิบัติงานอย่างทั่วถึงเสมอภาคกัน

5. อภิปรายผล

คุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยวม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมพบว่ามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก โดยการมีความกระตือรือร้น มีคุณลักษณะที่สูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ตระหนักรู้และให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรู้และเข้าใจการประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีและหลักการในการบริหารสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการศึกษา ให้การยอมรับ มีความเข้าใจและพร้อมปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งเสริม พัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่น เสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่เสมอ จึงทำให้บรรยากาศการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหาร

และครูผู้สอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความผูกพันฉันท์มิตร กระตือรือร้นเอาใจใส่การทำงานจนบรรลุผลตามเป้าหมาย ผลการวิจัยเป็นไปตามแนวคิดของสิริขวัญ อาจวิชัย (2565) ที่สรุปความสำคัญไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาเพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางของสถานศึกษา เป็นผู้ตัดสินใจนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการบริหารงานและปฏิบัติราชการ รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสถานศึกษา เป็นผู้นำของสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี และผลการศึกษาของวีรศักดิ์ กรมแสนพิมพ์ (2567) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจต้องประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ มีความน่าไว้วางใจ มีความกระตือรือร้น มองโลกในแง่ดีและการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาของกมลกานต์ ดิอูโมงค์ (2567) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอดดอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร โดยรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายภารกิจงาน 4 งาน สูงที่สุด

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่ยม-แม่คง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมปฏิบัติงาน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพสถานศึกษาเป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ และร่วมรับผิดชอบเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายร่วมรับรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนอกจากความสามารถกำหนดภาพความสำเร็จแล้ว การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารก็มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นการใช้การมีส่วนร่วมจึงเป็นเครื่องมือที่ควรนำมาใช้ขับเคลื่อนการทำงานให้ประสบผลตามวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกมลกานต์ ดิอูโมงค์ (2567) ศึกษาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอดดอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสามารถเป็นผู้นำในการวิเคราะห์บริบทเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์การบริหารสถานศึกษา กระจายความรับผิดชอบให้ครูมีส่วนร่วมได้เหมาะสมตรงตามความรู้ความถนัด เปิดโอกาสให้ร่วมวางแผนการบริหารอย่างเป็นระบบ และมีเครือข่ายร่วมพัฒนาให้เกิดคุณภาพสูงสุด

2. ด้านการมีความน่าไว้วางใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมเสนอความคิดและข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย เป้าหมาย พันธกิจการดำเนินงานของสถานศึกษา เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ทราบอย่างทั่วถึงไม่ปิดบัง ตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ ได้รับความไว้วางใจจากผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปจะต้องเป็นคนเปิดเผย ไม่ปิดบัง ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการบริหาร การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ทราบ รวมทั้งการมุ่งประโยชน์สถานศึกษาจึงถือเป็นปัจจัยที่จะช่วยสร้างความไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิรัชศักดิ์ กรมแสนพิมพ์ (2567) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความศรัทธา น่าเชื่อถือไว้วางใจของผู้บริหารสถานศึกษาเกิดจากความสามารถในการบริหารงาน มีความซื่อสัตย์ รักษาคำพูด รู้จักการให้เกียรติและเคารพผู้อื่น

3. ด้านการมีความกระตือรือร้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมบุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจนเป็นวัฒนธรรมของสถานศึกษา จัดกิจกรรมสะท้อนผล ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานโดยใช้กระบวนการนิเทศเป็นเครื่องมือเพื่อกระตุ้น เสริมแรง และสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ร่วมงานเกิดแรงบันดาลใจทำงานให้สำเร็จอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การให้บุคลากรมีโอกาสแบ่งปัน แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดองค์ความรู้ซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ มีการติดตาม ให้นำไปปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานแล้วนำผลมาสะท้อนแนวคิดต่อกันเพื่อร่วมกันสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จนเป็นกิจนิสัยในสถานศึกษา ย่อมจะส่งผลให้เกิดการไหลเวียนทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ บุคลากรจะมีแรงบันดาลใจและกระตือรือร้นตลอดเวลา ช่วยให้มีการตื่นรู้ที่จะพัฒนาอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอภิธา จันทร์ทอง (2566) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ให้บุคลากรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้รวมถึงการสะท้อนผลการทำงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาอย่างยั่งยืน

4. ด้านการมองโลกในแง่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปด้วยทัศนคติเชิงบวก พัฒนาความคิดให้เปิดกว้าง ยอมรับความคิดเห็นต่างให้โอกาสแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาภาวะผู้นำด้วยการกระจายอำนาจ มอบหมายงานให้รับผิดชอบอย่างทั่วถึงเสมอภาคกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การส่งเสริมบรรยากาศการทำงานในสถานศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไม่เน้นความเป็นราชการแต่ให้ความสำคัญกับสถานการณ์ที่มีความยืดหยุ่น ประนีประนอม เอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน สนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถได้เป็นผู้นำทางความคิด และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลย่อมจะช่วยให้เกิดความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาชีพในสถานศึกษา ที่จะ

ส่งผลต่อการมีความผูกพันกับองค์กรและหมู่คณะมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของชนกานต์ อินทะราชา (2566) ศึกษาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนประเทศไทย 4.0 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดตาก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง เพื่อค้นหาจุดด้อยที่ควรพัฒนา มีเครือข่ายกับองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรอื่นในองค์กรอย่างจริงใจ สม่ำเสมอ

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจทั้งในตนเอง และส่งเสริมเพื่อนร่วมงาน ให้มีวิสัยทัศน์มีความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปรับตัวให้มีความยืดหยุ่นทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นตลอดเวลา โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
3. ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมให้มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เพื่อใช้เป็นแบบฝึกปฏิบัติทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างการเผยแพร่ การส่งเสริมนำไปสู่การปฏิบัติและการสะท้อนผลให้เกิดการทบทวนวิสัยทัศน์ เพื่อใช้เป็นแนวทางประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาที่ตนรับผิดชอบ
4. สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างทีมงานคุณภาพให้เกิดภาวะผู้นำในกลุ่มสมาชิก จะช่วยให้มีการกระตุ้นเชื่อมโยงทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายที่เป็นวิสัยทัศน์ร่วมของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการสร้างแรงบันดาลใจด้านการมีวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงความรู้ ความเข้าใจของตนเอง เกิดการทดลองใช้ในการบริหารสถานศึกษาจนชำนาญและสร้างการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานภายในสถานศึกษา และเพื่อนร่วมวิชาชีพผู้บริหารจากสถานศึกษาอื่น ๆ
6. ครูผู้สอนและบุคลากรอื่นในสถานศึกษาควรตระหนักให้มีความสำคัญในการร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาในการร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ นำ

วิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติและการทบทวนเพื่อปรับปรุงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องให้เกิดเป็นวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นระบบ มีแผนเป็นเครื่องมือให้เกิดประสิทธิผลบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อการสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแรงบันดาลใจกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. ควรมีการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแรงบันดาลใจที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลกานต์ ดีอุโมงค์. (2567). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษายอดดอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 5. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*, 11(8), 1–10.
- กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์. (2565). *คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา*
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร). ThaiLIS.
https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ชนกานต์ อินทะราชา. (2566). แนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค
ประเทศไทย 4.0 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดตาก. *วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์นวิจัย*, 9(1),
693–704.
- ปัญญา บัวบาน. (2565). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครุกลุ่มสหวิทยา*
เขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี-ระยอง (วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา). ThaiLIS.
https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง). (2564, 25 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่มที่ 138(ตอนพิเศษ
44 ง), 1–8.

- เมธประจักษ์ เตมกิจจรสุข. (2562). รูปแบบเทคนิคการพูดสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานจิตอาสาโดยพุทธสันติวิธี (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย). ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- วีรศักดิ์ กรมแสนพิมพ์. (2567). องค์ประกอบภาวะผู้นำสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 8(2), 542–555.
- สิริขวัญ อาจวิชัย. (2565). คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด). ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- โสรดา จันทรบุญนาท. (2564). ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม). ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563–2566. แม่ฮ่องสอน: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. (2567). การเรียกเข้ารับการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการตำแหน่งครูผู้ช่วย. สืบค้นวันที่ 27 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.facebook.com/PersonMHS>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566–2570. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อภิดา จันทรทอง. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วารสารวิชาการ มจร. บุรีรัมย์, 8(2), 318–329.